

PAGRINDINIO UGDYMO PASIEKIMŲ PATIKRINIMO BIOLOGIJOS TESTO

VERTINIMO INSTRUKCIJA

Nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Ats.	C	B	C	A	D	C	D	C	A	B	C	C	A	D	D

16		
16.1	Veninis / prisotintas anglies dioksido.	<i>1 taškas</i>
16.2	Į plaučius atiteka veninis / prisotintas anglies dioksido / turintis didesnę anglies dioksido koncentraciją kraujas ir virsta arteriniu / prisotintu deguonies / turinčiu didesnę deguonies koncentraciją. (1 taškas) Iš kraujo į alveoles difuzijos būdu juda anglies dioksidas, o iš alveolių į kraują – deguonis. / Dėl dujų koncentracijų skirtumo vyksta difuzija. (1 taškas)	<i>2 taškai</i>
16.3	Skilvelius nuo prieširdžių skiria vožtuvai. (1 taškas) Susitraukus skilveliams, jie užsiveria ir neleidžia kraujui grįžti į prieširdžius. (1 taškas)	<i>2 taškai</i>
16.4	Galimi atsakymai: – Šis teiginys netinka, kai kalbama apie kraujo apytaką mažuoju kraujo apytakos ratu / Šis teiginys tinka tik tada, kai kalbama apie didįjį kraujo apytakos ratą. (1 taškas) – Į mažąjį kraujo apytakos ratą iš dešiniojo skilvelio / širdies į plaučių arterijas išstumiamas veninis kraujas / prisotintas anglies dioksido / su didesne anglies dioksido koncentracija. (1 taškas) – Plaučiuose veninis kraujas virsta arteriniu , kuris plaučių venomis grįžta į kairįjį prieširdį / širdį. (1 taškas) – Mažajame kraujo apytakos rate veninis kraujas teka arterijomis, o arterinis venomis. (1 taškas) <i>Už bet kurį iš įvardytų teiginių – 1 taškas.</i>	<i>2 taškai</i>
	Iš viso	7 taškai
17		
17.1	A – ląstelinis kvėpavimas / aerobinis kvėpavimas / gliukozė + deguonis → anglies dioksidas + vanduo + energija. (1 taškas) B – fotosintezė / anglies dioksidas + vanduo → gliukozė + deguonis. (1 taškas)	<i>2 taškai</i>
17.2	Organelėje A ląsteliniam kvėpavimui naudojama gliukozė ir deguonis, kurie yra pagaminami organelėje B / fotosintezės reakcijos metu. (1 taškas) Organelėje B vykstančiam procesui / fotosintezės procesui reikalingas anglies dioksidas susidaro organelėje A. (1 taškas)	<i>2 taškai</i>
	Iš viso	4 taškai
18		
18.1	Nelytinis / vegetatyvinis / lapais.	<i>1 taškas</i>
18.2	Nelytiškai dauginami augalai yra identiškai / vienodi / turi tas pačias savybes / savybės nekinta / turi tokią pačią DNR (1 taškas), nes ląstelės dalijasi mitozės būdu (1 taškas).	<i>2 taškai</i>
18.3	Mutacijos; mutagenai; radiacija; jonizuojantys spinduliai arba kiti įvardyti mutacijas sukeltantys veiksniai.	<i>1 taškas</i>
	Iš viso	4 taškai

19		
19.1	Monerų.	<i>1 taškas</i>
19.2	Prokariotinė ląstelė / ląstelės neturi branduolio.	<i>1 taškas</i>
19.3	Rauginimas; rūgimas; kuriant genetiškai modifikuotus organizmus arba įvardyti bet kokie konkretūs produktai, pvz., insulino gamyba.	<i>1 taškas</i>
	Iš viso	3 taškai
20		
20.1	Hipotezės.	<i>1 taškas</i>
20.2	4-oje (<i>1 taškas</i>), nes joje buvo didžiausia tirpalo koncentracija, todėl vanduo iš bulvių ląstelių judėjo į tirpalą / vyko osmosas iš bulvių ląstelių į tirpalą (<i>1 taškas</i>).	<i>2 taškai</i>
20.3	Osmosas vyksta žaliose bulvių ląstelėse, o virtose nevyksta.	<i>1 taškas</i>
	Iš viso	4 taškai
21		
21.1	Javai → žiogas → vieversys → lapė; Javai → žiogas → vieversys → pelėda; Žolė → žiogas → vieversys → lapė; Žolė → žiogas → vieversys → pelėda. <i>Už bet kurią iš įvardytų mitybos grandinių – 1 taškas.</i>	<i>1 taškas</i>
21.2	Lapės ir pelėdos. (<i>1 taškas</i>) Pesticidai / Žemės ūkyje naudojamos cheminės medžiagos kaupiasi organizmuose, su maistu patenka į kitą lygmenį mitybos grandinėse ir todėl aukščiausiame lygmenyje jų sukaupiama daugiausiai. / Kuo mitybos lygmuo aukštesnis tuo daugiau organizmai sukaupia pesticidų. (<i>1 taškas</i>)	<i>2 taškai</i>
21.3	Kiškių. (<i>1 taškas</i>) Mitybos grandinėse su kiekvienu mitybos lygmeniu prarandama energija, todėl plėšrūnų visada yra mažiau negu jų aukų. / Jeigu būtų daugiau plėšrūnų / pelėdų, joms nepakaktų energijos, nes su kiekvienu mitybos lygmeniu dalis energijos išsisklaido šilumos pavidalu. (<i>1 taškas</i>)	<i>2 taškai</i>
21.4	Iš pradžių pelių populiacija padidėtų (<i>1 taškas</i>), nes susilpnėtų konkurencija tarp pelių ir žiogų / pelės turėtų daugiau maisto (<i>1 taškas</i>). <i>Arba</i> Iš pradžių pelių populiacija padidėtų, po to pradėtų mažėti (<i>1 taškas</i>), nes padaugėjęs pelių padidėtų ir jomis mintančių plėšrūnų populiacijos, kurios sumažintų pelių populiacijas (<i>1 taškas</i>). <i>1 taškas skiriamas už teisingai nurodytą populiacijos dydžio pasikeitimą ir 1 taškas – už paaiškinimą.</i>	<i>2 taškai</i>
	Iš viso	7 taškai
22		
22.1	Galvijų mėšlas; srutos iš fermos; nitratai iš kukurūzų laukų; miesto buitinės nuotekos; trąšų nuotėkis iš gamyklos.	<i>1 taškas</i>
22.2	Ankstyvių lervos; laumžirgių lervos; lašalų lervos; šoniplaukos; tubifeksai; uodo trūklio lervos; upinis vėžys; apsiuvos lerva; dėlė; dusia; vandens asiliukas; auksadumblis; titnagdumblis; upėtakis ir kiti vandens bioindikatoriai.	<i>1 taškas</i>
22.3	Galimi atsakymai: – Žus apatiniame sluoksnyje esantys dumbliai (<i>1 taškas</i>), nes jiems neužteks saulės šviesos (<i>1 taškas</i>);	<i>2 taškai</i>

	– daugės negyvų organinių medžiagų / dumblo (<i>1 taškas</i>), todėl padaugės skaidytojų (<i>1 taškas</i>); – padaugės skaidytojų (<i>1 taškas</i>), todėl sumažės deguonies (<i>1 taškas</i>); – sumažės deguonies (<i>1 taškas</i>), todėl pradės nykti žuvys / vandens stuburiniai / deguonimi kvėpuojantys organizmai (<i>1 taškas</i>). <i>1 taškas skiriamas už teisingą atsakymą kaip keisis ekosistema ir 1 taškas – už paaiškinimą kodėl.</i>	
22.4	Pastatyti mieste valymo įrenginius / valyti miesto buitines nuotekas; išvalyti iš sрутų azoto ir fosforo junginius / sрутų neleisti į vandenį / kaupti sрутas talpyklose ir jas išvešti; mažinti pilamų trąšų kiekius / tręšti tiek, kad įsisavintų augalai; neganyti galvijų prie pat upės. <i>Už vieną nurodytą būdą – 1 taškas.</i>	<i>2 taškai</i>
Iš viso		6 taškai